

WPA hočejo odpraviti - Konkurenca med naziji in fašisti

Vladna opozicija se trudi, da doseže odpravo sedanje WPA sistema...

Washington, D. C. - Prva ljuta bitka v prihodnjem kongresu se bo vršila, kakor se pričakuje...

Decela neverjetno je seveda, da bi vladna reliefna dela sploh odpravili...

Med tistimi, ki so dvignili posebno oster glas proti vsakemu znižanju nakazil za reliefna dela...

Koliko bo nakazanega in kak novi sistem bo kongres upeljal, da se v nadalje vodijo reliefna dela...

SVOJEVRSTNI ROP SE IZJALOVIL

Chicago, Ill. - V Drexel banko na 3944 Cottage Grove je stopila zadnje sredo neka mlada ženska...

ANGLIJA SE UTRJUJE

Med prebivalstvo razdeli male jeklene kajbice. London, Anglija. - Minister za obrambo je te dni objavil v parlamentu...

KRITIZIRANJE JE NEVARNO

Cicero, Ill. - Irene M. Roland, učiteljica na neki tukajšnji višji šoli je na neki list poslala pismo...

NAZIJI IMAJO SVOJ POGANSKI BOŽIČ

Berlin, Nemčija. - Naziji se trudijo, da izpodrinejo krščanski božič in ga nadomestijo s starim germanskim čiščenjem naravnih sil...

UJEZIL SE IN PRODAL TRUK

New Orleans, La. - Tukajšnji farmar Geo. Mathas je imel truk, na katerem so bile kretalne naprave pokvarjene...

Prireditve, ki so oglašane v "Am. Slovencu" so vedno uspešne.

Mrs. Schuch, in izrazila se je, da je potrebovala denar za šolanje svoje osemletne hčerke...

KONFERENCA OGROŽENA

Argentina kljubovalno predložila novo resolucijo. Lima, Peru. - Dočim se je zadnje sredo zvečer dosegel skrajni sporazum glede resolucije...

TO JE POSTREŽBA!

Detroit, Mich. - Tukajšnja transportacijska družba za busi je odločila, da bo dala posebno postrežbo za starega leta večer...

BENEŠ PREPREČIL IZDAJO KNJIGE

London, Anglija. - Pisatelj P. Hayter je napisal knjigo o Čehoslovaki. V njej pa je navedel neke izjave...

SIRITE AMER. SLOVENCA

NAZNANILO NAROČNIKOM

Ker je v ponedeljek ameriško uradno obhajanje božičnega praznika...

KRIŽEM SVETA

London, Anglija. - Bivši zun. minister Anth. Eden se je v sredo vrnil s svojega obiska v Zed. državah...

PARIZ, FRANCIJA. - Oster mraz, ki je nastopil koncem zadnjega tedna...

NEW YORK, N. Y. - Metropolitan zavarovalniška družba je na podlagi svojih statistik...

TOČASNO JE NA OGRSKEM NA OBISKU ITALIJANSKI ZUNANJI MINISTREK...

KER PA ITALIJA VE, DA BODO TE DRŽAVE ZASIGURANE ZA NJO LE, AKO BODO NAKLONJENE FAŠIZMU...

DRAGIM ROJAKOM ČESTILAM PRAZNIK KRISTUSOVEGA ROJSTVA Z NAJLEPŠIMI ŽELJAMI...

POSTANIK KONSTANTIN FOTIČ.

NARODNI SPOMENIKI V DELU

Pogled na ogromne naravne sohe, predstavljajoče štiri najbolj odlične predsednike Zed. držav. Njih obrazi so izklesani v živo granitno skalo...

ITALIJA NA AGITACIJI

Italija si skuša pridobiti nazaj svoj prestiž v jugovzhodni Evropi. - Jugoslavija čaka odločitve.

BUDAPEŠTA, OGRSKA. - Os Rim-Berlin je vsaj začasno v celoti kot taka še trdna ustanova...

POVDARJENO JE ŽE BILO, DA JE ITALIJO PRECEJ NEPRIJETNO PRESENEČIL ZMAGOSLAVEN GOSPODARSKI POHOD NEMČIJE...

TOČASNO JE NA OGRSKEM NA OBISKU ITALIJANSKI ZUNANJI MINISTREK...

KER PA ITALIJA VE, DA BODO TE DRŽAVE ZASIGURANE ZA NJO LE, AKO BODO NAKLONJENE FAŠIZMU...

Iz Jugoslavije

Po novi dolenski železniški progi Sevnica-Tržišče že drdajo vlaki. Proga je dolga trinajst kilometrov in ima tri postaje...

NOVA PROMETNA ŽILA DOLENJSKE

Ljubljana, 8. dec. - Danes popoldne je zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. armijski general Jurišič Pantelija...

RAZUMLJIVO JE, DA JE TAKO TEŽAVNA GRADITEV PROGE ZAHTEVALA TUDI VELIKANSKE IZDATKE.

Elektrika ubila dva konja

Sp. Brnik pri Cerkljah, 6. decembra. - Posestnik Janez Omrzn se je vračal iz Ljubljane na vozičku...

Obstrelil ga je

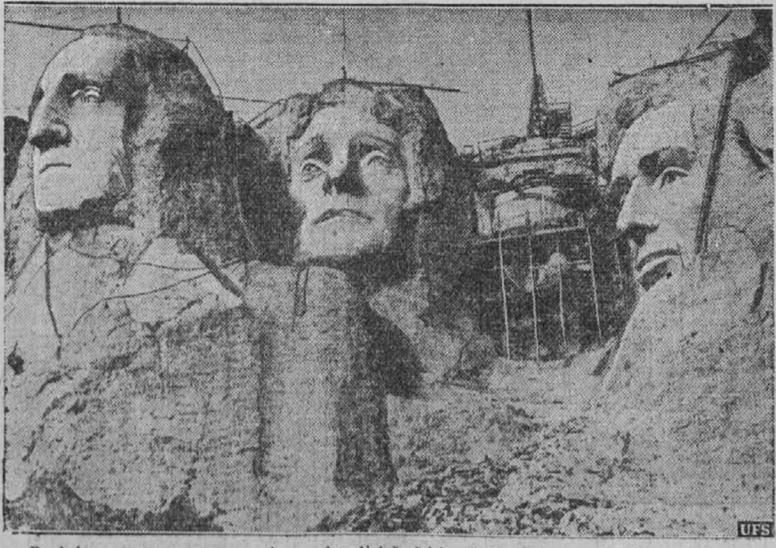
Vinčar Janoš Kokol v Trčovi pri Sv. Petru je kuhar žganje. Ob tej priliki sta ga obiskala posestnikov sin Alojz Dvoržak in posestnik Franc Slokar...

Lepa starost

Pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju je pred kratkim slavila svoj 90 rojstni dan ga. Marija Turin, znana pod imenom mama...

Minister Korošec boter

Gasilska četa v Apačah pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju si je nabavila novo brigzalno. Gasilci so naprosili notranjega ministra Dr. Korošca...

Pogled na ogromne naravne sohe, predstavljajoče štiri najbolj odlične predsednike Zed. držav. Njih obrazi so izklesani v živo granitno skalo v Rushmore pogorju, blizu Rapid City, S. D. in kažejo, od leve na desno: Washingtona, Jeffersona, Theod. Roosevelta in Lincoln. Vsak obraz je visok 60 čevljev.

Amerikanski Slovenec

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Ustanovljen leta 1891.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.
Established 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljkev in dnevoj po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:		Subscription:	
Za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
Za pol leta	2.50	For half a year	2.50
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
Za pol leta	3.00	For half year	3.00
Za četrt leta	1.75	For three months	1.75
Pesamezna številka	3c	Single copy	3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Jugoslavija in Nemčija

Po zasedbi Avstrije in dela češkoslovaškega ozemlja se je razmerje tujega kapitala, naloženega v Jugoslaviji, zelo spremenilo v korist Nemčije. Pred spremembami je bila Nemčija po velikosti kapitala v Jugoslaviji na 14. mestu. Njen naloženi kapital 55 mil. din je predstavljal 0,9 odstotka celotnega tujega kapitala, vloženega v tej državi. Zasedba Avstrije je to razmerje korenito spremenila. Nemški kapital v Jugoslaviji se je dvignil od 0,9 na 6,8%, ker je Nemčija dobila kontrolo nad prejšnjim avstrijskim kapitalom. Avstrijski kapital, izvožen v Jugoslavijo, je najstarejši tuji kapital. Izhaja se iz prejšnje Avstro-Ogrske, ki je s tem kapitalom sebi zagotovila gospodarsko premoč v naših krajih.

V kratkem razdobju po zasedbi Avstrije do delitve Češko-Slovaške je Nemčija v času nekaj mesecev silno povečala delež svojega kapitala v našem gospodarstvu. Hitro je okrepila svoje tukajšnje gospodarske postojanke. V nekaj mesecih je vložila v našo rudarsko industrijo nadaljnjih 100 milijonov din. S temi investicijami se je povečal delež nemškega kapitala v Jugoslaviji od 6,8 na 10%.

Sledila je priključitev sudetskega ozemlja Nemčiji, kar je imelo za posledico, da je del v Jugoslaviji naloženega češko-slovaškega kapitala prišel pod nemško nadzorstvo. Ta kapital je bil naložen največ v bankah in v tekstilni industriji, v katerem ima prevladujoč položaj, nadalje v sladkorni, živilski, strojni in kemični industriji (milo Schicht), ter končno v pivovski in čevljarški industriji (Bat'a). Ves češko-slovaški kapital, naložen v Jugoslaviji, se ceni na okoli 750 milijonov dinarjev. Okoli 250-300 milijonov tega kapitala odpade na sudetske kraje in je po priključitvi postal to popolnoma nemški kapital. S priključitvijo tega sudetskega kapitala k Nemčiji je nemški kapital pri nas znova zrasel od 10 na 14% celotnega tujega kapitala v Jugoslaviji.

Nemški kapital je s tem skočil s 14. mesta, ki ga je imel prej po svoji velikosti, na 3. mesto, ko se je povečal od 55 milijonov na začetku tega leta na 800 milijonov, kolikor znaša danes po zasedbi Avstrije in dela Češko-Slovaške. Nemški kapital je takoj za francoskim, ki je na prvem mestu s 1056 milijoni din, in angleškim, ki je na drugem mestu s 873 milijoni din.

Isti postopek kot glede nemškega kapitala se kaže tudi glede nemško-jugoslovanske trgovine. Medsebojno izmenjavanje se stalno dviga. Ta dvig nima vzroka samo v tem, ker je Nemčija zadnji čas povečala svoje ozemlje in prebivalstvo, ampak se povečanje trgovskega prometa kaže tudi izven teh sprememb. Nemški izvoz v Jugoslavijo se je povečal od leta 1936. do 1937. od 77,2 mil. mark na 134,4 mil. mark, izvoz našega blaga v Nemčijo pa v istem času od 75,2 na 132,2 mil. mark.

V tem letu je dvig še hitrejši. Če pregledamo statistike prvih 9 mesecev, dobimo takole podobo: Naš izvoz iz Nemčije je znašal prvih 9 mesecev 1232 mil. din, iz Avstrije (bivše) 281,7 mil. din, skupno torej 1513,7 mil. din. To pomeni 39,58% našega celotnega uvoza. Naš izvoz v Nemčijo je v istem času znašal 1135 mil. din, v Avstrijo 298,4 mil. din, skupno torej 1433,4 mil. din. To je 40,63% našega celotnega izvoza. Če opazujemo odstotke po mesecih, opazimo silen dvig zamenjave dobrin v zadnjih mesecih. V prvem polletju je znašal naš izvoz v Nemčijo in Avstrijo 35,38% našega celotnega izvoza, v juliju se odstotek dvigne na 42,52, v avgustu doseže 59,31%. Torej je šlo okoli 60% našega izvoza v avgustu v Veliko Nemčijo.

Tem podatkom o dvigu nemškega kapitala v Jugoslaviji in o naglem porastu trgovskega prometa med obema državama je treba dodati samo še nekaj odlomkov izjav ki jih je dal nemški gospodarski minister dr. Funk. Vsi časopisi so prinesli tole izjavo: "Vse, kar Jugoslavija proizvaja, moremo sprejeti mi v Nemčiji. Vse, kar Jugoslavija potrebuje, moremo Jugoslaviji poslati. Mi smo pripravljene skleniti trgovsko pogodbo za dolgo dobo." Uspeh vseh teh novih namenov se bo končno izkrista-

liziral v novi trgovinski pogodbi med Jugoslavijo in Nemčijo. Pravkar so bila v Belgradu končana pripravljajna pogajanja stalnega nemško-jugoslovanskega trgovskega odbora za rešitev nekaterih začasnih nujnih potreb medsebojnega trgovinskega razmerja in pripravljanja osnovnih smernic nove trgovske pogodbe. Dosedanja pogajanja, ki so bila pred italijansko-jugoslovanskimi pogajanjmi, so tekla po uradnih izjavah v "prijateljskem duhu in so pripeljala do zadovoljivih uspehov". In dalje: "Obe delegaciji sta v teku dela imeli pred očmi skorajšnji razvoj trgovinskega razmerja med obema državama, ki je v zadnjih letih kazal stremenje za stalnim povečanjem."

"Jutranji list" dodaja pojasnilom k tem pogajanjem: "Naši odločilni krogi se zavedajo važnosti nemškega trga za našo izvozno trgovino in se prizadevajo, da v vsakem pogledu ustrezajo željam našega glavnega trgovskega partnerja." Na koncu pa dodaja: "Verujejo, da je z novo pogodbo omogočena proizvodna preusmeritev v skladu s potrebami nemškega trga."

MNENJE NAROČNIKOV O "NOVEM SVETU"

Dragi g. urednik: — Tu pošiljam dva dolarja za list "Novi Svet", za katerega je nam potekla naročnina. Te dva dolarja sta za prihodnje leto 1939.

Vedite, da se tudi nam ta "Novi Svet" prav dopade. Z zanimanjem ga čitamo in je nam vsem prav potrebno vse kar ta list prinaša. Takega lista je bilo nam že dolgo potreba. Že v tem prvem letu smo dobili v tem listu zelo veliko, kar nismo še vedeli. Meni je list prav po volji in Bog živi vse tiste, ki so nam ta lepi list ustanovili. Z Bogom!

Alois Češarek

Z VOJNE LADJE 'ARIZONA'

Usoda naša, pomorščakov Ameriške Zvezne mornarice je usodila, da bomo morali tu v vodah Južne Kalifornije praznovati letošnje božične praznike, daleč proč od domačih ognjišč, med vrvenjem tujih obrazov. Največ fantov se bo zadostilo z ojašnjem delavnih ur ter bodo ostali na ladjah, ker prazniški dopusti so prekratki, da bi se vrnili na svoje domove.

S tukajšnjim ljudstvom se je težko spoznati; ker nismo stalni nam preveč ne zaupajo. Tako se družimo bolj sami med seboj. Zelo potrebujemo za nas primernega organiziranja glede družabnega življenja v raznih obrežnih mestih, za kar pa bi bilo treba mnogo dela in sodelovanja, kar pa bi imelo ogromno korist za vse, ki bi se k temu sodelovanju pridružili. — Gori proti severu smo mnogo na bojem, ker uživamo prijazen in gostoljubnost, posebno v San Franciscu in Seattle.

Dolžnost mi je izraziti iskreno zahvalo slovanskim ustanovam in prijateljem, za naklonjenost ob naših posetih Čast gre sledečim: Slovanskemu Narodnemu Domu, Srbskemu Domu, Jugoslovanskemu Sokolu, in Češko-Slovaškemu Sokolu v San Franciscu, v San Pedro, pa Jugoslovanskemu Klubu.

Tudi v Fontana, Californija, je med Slovenci prijazen, le ta vroči kalifornijski veter jih je predaleč v notranjost države zanesel. Za trto in zlahčno južno sadje so si izbrali ugodno podnebje ter jim posestva dobro uspevajo.

Celo brodovje razen treh dreadnovtov in enega letalskega nosilca odpluje 2. januarja 1939 preko Panamskega prekopa v Atlantski ocean na letne vojne vaje št. XX.

Za to jadranje bo vzelo par mesecev ter bo obsegalo Karibijsko morje in bližnje otočje, severni del Brazilije in končno se bo flotila podala severno, v mesto New York, da za par tednov prisostvuje k sijajnosti velike newyorške razstave.

V poletju se brodovje zopet vrne na pacifično obal, kjer smo doma. Vrstile se bodo zopet nove pripovedke, izkušnje in tožbe o naporih in marsikateri bo vesel, da je konec vaj ter da je zopet v San Diego ali v San Pedro.

Sedaj pa najlepše pozdravim in voščim vsele božične praznike vsem čitateljem tega lista in slovanskim tovarišem v službi vojske in mornarice.

Joseph J. Nanut

SVETI MISIJON V SHEBOYGANU

Pri nas smo imeli sv. misijon, v angleškem jeziku od 11. do 18. dec., katerega je imel Rev. John R. Maerke, z reda redemptoristov, Detroit, Mich. Udeležba je bila nad vse povoljna. Vsa dan je bila ob šestih misijonska sv. maša z misijonskim govorom, ob osmih pa za šolsko mladino. Ravno tako je bila vsak večer ob pol osmih pobožnost z misijonsko pridigo. Vsaki dan je bilo več ljudi pri sv. maši zjutraj, zlasti pa še pri večerni pobožnosti. Proti koncu tedna jih je prišlo vedno več k misijonu. V soboto jutro je cela cerkev pristopila k sv. obhajilu, katero je bilo darovano za duše v vceah; ravno tako je v nedeljo pri prvi sv. maši je zopet vsa cerkev pri-

stopila k sv. obhajilu. Toliko ljudi še ni pri nas naenkrat pristopilo k obhajilu kot to nedeljo.

Popoldne ob drugi uri je bil sklep misijona s pobožnostjo rožnega venca. Sklepni govor, pri katerem je misijonar podelil papirjev blagoslov, na to blagoslov z Najsvetejšim. Navzohi so bili vsi duhovniki iz sosednjih župnij v mestu. Med sv. misijonom je bilo zopet vstanovljeno, oziroma obnovljeno društvo Imena Jezusovega, katero je zadnja leta popolnoma spalo. Dal Bog, da bi sedaj bolj živelo in raslo. Precejšnje število članov je pristopilo, a bilo bi jih lahko še več, toda upajmo, da pristopijo gotovo pozneje.

Šolska mladina priredi božičnico dne 26. decembra to je v ponedeljek po Božiču, zvečer ob pol osmih. Pridite o pravem času, da ne zamudite prvih točk. Vabljeni so vsi farani in prijatelji mladine, ker če je udeležba velika, dobijo otroci več zanimanja za podobne predstave.

Ker urednik vedno priporoča dopisnikom, da naj bodo kratki z dopisi, zato končam in voščim vsem naročnikom in čitateljem Am. Slov. in Novega Sveta, kakor tudi vsem mojim sorodnikom in prijateljem vesele, milosti polne božične praznike in srečno zdravo Novo leto!

John Udovich ZANIMIVÉ VESTI IZ JOLIETA

Joliet, Ill.

V nedeljo 11. dec. zjutraj pri osmi sv. maši, je imelo moško društvo Najsv. Imena skupno sv. obhajilo. Vdeležba je bila prav lepa, da že dolgo nismo videli tako veliko moških članov skupaj pristopiti k mizi Gospodovi. Veselo znamenje, da se tudi moško društvo Najsv. Imena, v zadnjem času zopet oživlja v naši fari. Popoldne isto nedeljo, se je vršila letna seja. Pod vodstvom č. g. župnika Rev. M. Butala, se je ukrenilo več dobrih sklepov, za večje zanimanje za društvo in lepši napredek. Med drugimi je bilo soglasno sklenjeno, da se vsem bivšim članom, ki so vsled slabih razmer društvo pustili radi neplačanih prispevkov, ves dolg odpusti ter se vse uljudno vabi, da pridejo zopet nazaj kot stari člani. Dalje se je tudi določilo, da se priredi v kratkem kampanjo, za pridobitev še ostalih mož faranov, da pristopijo v to lepo in koristno moško cerkveno organizacijo. Zato je upati, da bodo vsi možje naše fаре, sedaj ob novem letu, ko se delajo razne resolucije, napravili trden sklep, da bodo v novem letu pristopili v društvo Najsv. Imena ter postali člani največje cerkvene organizacije, ki je razširjena po celem svetu ter nudi svojim članom sigurno duhovno zavarovalnico proti nevarnostim v dušnem življenju, ki so v dandanašnjih časih posebno velike. Če kedaj preje, je sedaj silno potrebno, da se katoliški možje združijo v Kristusovi armadi pod zastavo njegovega Najsv. Imena ter mu dajo zadoščanje in čast za neizmerne žaltive brezvercev po vseh delih sveta. Zato je upati, da bodo

sklepi letne seje obrodili mnogo dobrega sadu. Može, kakor v javnosti povsod zastopamo prvo mesto, bodimo tudi prvi z našimi dobrimi izgledi v verskem življenju. To pa najlepše stori mo, če smo člani društva Najsv. Imena.

Na letni seji je bil izvoljen tudi odbor za leto 1939. Č. g. župnik Rev. M. Butala duhovni vodja; George Stonich predsednik; Louis Zeleznikar podpredsednik; John Butala st. tajnik; Fran Zelko zapisnikar; Mihael Hochevar blagajnik; Frank Terlep maršal; George Flajnik zastavonoša; John Mutz zastopnik. Seje bodo redno vsake tri mesece, kakor tudi skupno sv. obhajilo in sicer vsehlej drugo nedeljo v mesecu. Prispevki za društvo so samo 10c na mesec ali \$1.20 na leto. V slučaju smrti člana, pridejo člani molit sv. rožni venec k umrlemu, iz blagajne se daruje za peto sv. mašo zadušnico in plača se en avtomobil za vožnjo odbornikov ali članov, ki spremljajo pokojnika na zadnji poti. S tega je razvidno, da so člani dr. Najsv. Imena, deležni mnogo duhovnih dobrot, ki so neprecenljive vrednosti za posmrtno življenje za slehernega.

Zdaj bi pa še rad omenil nekoliko glede našega lepega lista Novi Svet. Ko se je Mr. J. Kramarich, tukajšnji zastopnik izrazil, ima lepo število naročnikov v naši naselbini, bilo bi jih pa še več, če bi bile delavske razmere dobre. Toplo bi priporočal rojakom, da če le koljak mogoče, naj si ta koristni list naroče. To novemu letu bo še posebno zanimiv za nas, ko bo pričel prihajevati zgodovino naše naselbine, naših pionirjev in vseh naročnikov, kateri bodo poslali svojo zgodovino listu za priobčitev, kar je upati, da bodo vsi storili. Zavedajmo se, da bo opis te zgodovine neprecenljive vrednosti za nas, še mnogo bolj pa za naše potomce. Ko bomo mi že davno pozabljeni, bodo oni čitali zgodovino o njih pradedjih ter o njih delovanju ob pričetku ameriške Slovenije. Zgodovina ki jo sedaj zbira Novi Svet, bo prej ali slej prestavljena na angleški jezik in za vedno ohranjena našim zanamcem. Zato je silno važno in potrebno, da vsi sodelujemo in pomagamo, da bo ta zgodovina kolikor mogoče popolna, kajti ostala bo trajen spomenik jolietskim Slovencem, kakor tudi po vseh slovanskih naselbinah. Najbrže je to zadnja prilika, da si našo zgodovino ohranimo, zato ne zamudimo te zadnje ure. Skrbimo kolikor mogoče, da ohranimo vsaj še to, kar je mogoče ohraniti. Ameriški Slovenci moramo biti globoko hvaležni onim, ki so se zato zavzeli in ustanovili ta koristni list Novi Svet, ki poleg zgodovine, prinaša tudi izredno zanimive članke in povesti, ki so v poduk in razvedrilo vsakteremu, da je lahko sleherni Slovenec ponosen, da imamo ameriški Slovenci tako lep list. Za dva dolarja na leto, kar stane naročnina, bote imeli vašo zgodovino in zgodovino vseh ameriških Slovencev, poleg tega pa še vsak

mesec mnogo drugega koristnega in zanimivega čtiva. Za tako dobro stvar je že vredno nekaj žrtvovati.

Naš novi sheriff J. O'Neil, je imenoval ob nastopu svoje službe, za pomoč. šerifa našega uglednega rojaka John Zivca ml. in Pavla Lukanicha za nočnega stražnika ter Leonarda Kochevarja za pomočnika. Naše čestitke vrlim rojakom, ki so dobili javne službe. Želimo, da bi jih častno vršili za naš narod.

Pred kratkim ustanovljena Slovenska eivična zveza, je imela dne 9. dec. zanimivo sejo, pri kateri je bila sprejeta ustava in so se določile smernice, po katerih bo poslovala ter je upati, da bo rodila dobre sadove za našo naselbino.

Vsem naročnikom in čitateljem Am. Slovencev in Novega Sveta, želim prav vesele in zadovoljne božične praznike in srečno zdravo Novo leto 1939, da bi vsem prineslo blagostanje. Našim vrlim listom Am. Slovencev in Novemu Svetu, pa tisoče novih naročnikov. Isto tako želim uredništvu obeh listov in njih sodružnikom blagoslovljene božične praznike in obilo božjega blagoslova da bi nadaljevali blagonsno delo za narod z najboljšim vspehom v novem letu 1939.

M. Hochevar P. S. Poroča se mi, da se je morala podati v bolnišnico sv. Jožefa, tukajšnja ugledna rojakinja Mrs. Jean M. Tezak ter se podvreči težki operaciji na slepiču, katero je srečno prestala. Želimo ji kmalu zopet okrevanja in ljubeza zdravja.

VABILO NA BOŽIČNICO

So. Chicago, Ill.

Dne 26. decembra bodo naši otroci nastopili na odru ter skušali razveseliti vse navzoče z raznimi božičnimi igrami, peštem in rajanjem.

Prijazno vabimo vse, katerim je mogoče priti ta večer v našo dvorano. Popoldan ob dveh bo igra za otroke in tiste, kateri se ne morejo udeležiti zvečer. Ob pol osmih zvečer je pa za odrasle. Po igri prosta zabava s plesom.

Vsem našim dobrotnikom v So. Chicagi želijo prav vesele božične praznike in srečno, blagoslovljeno novo leto,

Solek sestre

KONČAL SE V LASTNEM ELEKTRIČNEM STOLU

Chicago, Ill. — 39 letni John Hersh, po poklicu radio tehnik, si je zadnji terek končal življenje na električnem stolu, katerega je sam izdelal, ta namen. Mrtvega so našli, sedečega na stolu v njegovi delavnici na 6147 University. Na listkih, ki jih je pripel na obleko, je opozoril naj prej zaprete elektriko, predno se dotaknjeno njegovega trupla, in obenem je prosil svojo mater za odpuščanje. Končal se je zaradi nesrečne ljubezni in slučaj je hotel, da je ravno ženska, zaradi katere je šel v smrt, prva našla njegovo truplo.

'ŠIRITE AMER. SLOVENCIA'

"TARZAN IN PREPOVEDANO MESTO"

(14)

(Metropolitan Newspaper Service) Napisal: Edgar Rice Burroughs

Ladja je bila lanala pripravljena in Atan Thome je a svojo družbo vstopil. Komaj se je ladja začela premikati, je Helena začutila vso zapuščenoost in gorje ujetnice v svoji kabini. Skozi okno je gledala na reko in opazovala strašne krokodile, ki so se podili po vodi in se prekuovali.

Helena je videla, da za njo ni mogoča rešitev in Bog ve, če bo še kedaj videla svojega očeta. Cutilla je, da je v oblasti okrutnega Atana Thome. — Po prečuti noči v pogovoru, kako bi najlaglje našli sled za izgubljeno Heleno, so bili Tarzan, Lavač in Gregory, vsi močno utrujeni.

Tedaj je nekdo potikal na vrata in vsi so se spogledali. Na odgovor, je vstopila Magra. Nikamor se ni ozrla, ampak je nepremično opazovala Tarzana, o katerem je verjela, da je Brian Gregory. "Pomagala ti bini najti tvojo sestro," je rekla Tarzanu. "Kje je, kje je?" so vsi naenkrat vprašali.

"Atan Thome jo je vzel s seboj v Athair. Pretreko nič se odpluli v Bon-ga," je odgovorila Magra. "Ti si Thoma pomenična, zakaj nam ločeš pomagati," je rekel Tarzan. "Prevaril me je," je odgovorila Magra. "In zato ga sovražim. Jaz pojdem z vami in vami pomagam." "Dobro!" reče Helena oči.

POLSKI imena. Ako ti je naročnina potekla, obnovi jo in pomagaj listu!

SPOMINI...

Mary Blai

Malo pred mojim odhodom, ustavil se je na našem domu dimnikar, če bi dobil kaj "kšefta". Bil je to še mlad človek, kakih 27 — 28 let. Bil je zgovoren, pa smo se podali v razgovor, pozneje smo se še slikali. (Če bi kdo čitatelj rad videl, kako dimnikarji izgledajo v Jugoslaviji, naj mi pošlje naslov na: Mary Blai, 1750 W. 21 Pl., Chicago, pa bo sliko dobil.)

Naš pogovor se je zasukal tudi na situacijo mladih ljudi v Jugoslaviji. Napram tej je bil fant kar oster, češ, da država ne skrbi dovolj za tamlajši naraščaj, da večina mlajših ljudi je brez dela, dasi izsolana. Jaz sem izdelal šole, misleč, da si bom kedaj bolj z lahko kruh služil. No — pa si ga služim, je rekel, le poglejte me, kako bel ovrtnik imam. Ga vprašam: če niste mogli dobiti vašega dela, za katerega ste izsolani, kako pa da ste si ravno dimnikarstvo izbrali? Zato, reče, ker s tem delom požiram saje, in sem zato par dinarjev več plačan, da se vsaj preživim morem, to je sebe, družine pa še ne bi mogel preživljati. Zato smo pa šli vsi mladi ljudje na "štrajk", ni hče se ne bo ženil, dokler nam ne dajo toliko dela in zaslužka, da bomo lahko za družino skrbeli. — Ko sem mu povedala, da se ameriški mladini približno enako godi, mi ni mogel verjeti. Tega pa že ne v Ameriki, v deželi tovarni in toliko obrtji. Vendar, v pogovoru sem mu skorodla dokazala, da ni kar le Jugoslavija ali Amerika kriva krivicam, ki se gode ljudstvu danes, temveč, ljudstvo samo, ker, kakor sem neke čitala da: ljudstvo je potegnilo Bogu vajeti iz rok, in zdaj samo vozi, in bo prenehalo voziti čez, ko bo celi svet v jarku, preje ne.

Komaj en dober teden pred mojim odhodom sem bila pa tudi zelo "kregana" od — — — moje mamke. Ja malo je manjkalo, da ni tudi — padlo — Zakaj? Hm — pravijo, da za molčanje ni vprašanje. Aje, kako je ta resnična.

Čitatelji se bojo mogoče še spominjali članka, ki sem ga napisala v letošnjem letu za materinski dan pod naslovom "Mati in pisma." Kot za spremembo, napisala sem ta članek veselo, misleča, saj imamo itak dovolj žalosti v današnjih dneh, brez domotožnega čitanja. Pa sem začela opisovati, kako je bilo pri nas doma, ko so ate odšli v Ameriko, kako smo zelo žalno čakali njih pisem iz Amerike, in kako sem bila enkrat s svinjskim loncem ravno v peči ko je atovo pišmo prišlo, kako sve potem z mammo potovale v Ameriko, da so mama v tej rajzi tudi "okrogle" peli itd. Predno sem ta članek na uredništvo poslala, se mi je vse nekako prav videle, mislila sem si, malo smeja bo, pa naj bo. Ko pa sem Slovenca na dom dobila, ti pa ti, tiskano se mi je pa že kar nekako bolj "frdohtno" vidlo: kaj bodo mama zadovoljni, kadar jim Slovenca pošljem? Ko mi pa pozneje še sestrična pripomni: mat' ti bojo že dal po grobi, tedaj se jim Slovenca niti upala nisem poslati, ampak — sem ga previdno — sabo vzela, in doma — si ga nisem upala mami pokazati.

Ko smo enkrat komprij kopali, so mi pa mama omenili: Micka, z več let si napisala kaj za materinski dan in meni poslala, kako pa da letos nisi nič? — O, sem rekla, sem bila z delom tako preobložena, ni bilo časa. Vedela sem, da jim moj odgovor ni bil po volji. Kmalu sem napeljala pogovor k mojemu cilju: mama ali se Vi še kaj spominjate, kako je bilo pri nas, ko so ate odšli v Ameriko? I, nekaj se že spominjam, so rekli, trpljenja

je blo dost, delale smo noč in dan. Tisto že, sem rekla, ampak jaz mislim, kako verno smo pismov čakal itd., omenjala sem jim vse, kar sem imela v članku zapisanega, od začetka do konca. Smejali, joj, kako so se mama smejali in nazadnje so mi pripomnili: i kaku dobra glava moreš imet, da si si vse tako dobro zapomnla. — Kaj si ne bom zapomnila, ko sem imela v kufru vse črno na belem. Rekla sem: veste mama, vse tole bom jaz enkrat napisala pa v "cajtenge" dala, nej se še kdo drugi enkrat takole nasmeje, kot ste se zdajle Vi. Jožeš, so rekli, samo prprav se, uh vendar no, sej ti bi blo pa rejs hmal tujk neumno, de bi kej tačga v cajtenge dal. Veš moje mat' so rekli, kar se v hiš naredi, nej v hiš ostane itd. Mislila sem si "good night" moj članek! v srcu sem pa bla hvaležna, da jim vsaj članka pokazala nisem. Drugi dan sem pesmico, ki sem jo za mammo na koncu članka spisala, ven iztrgala. in mami dala. Bila je: Slava o Tebi, mati Slovenska, in se jim je zelo dopadla. Bili so veseli in tudi jaz sem bila vesela v svesti, da s tem je stvar končana. — Toda — v nedeljo sve šle z mammo od nauka domov in srečave g. župnika in gospo Jerinotovo. Že od daleč so se mi smejali — in še kako. Ko pridejo bližje, nam pripovedujejo: "joj, kako sem se jaz danes nasmejala, ja, nekej tačga pa še ne." Pa zakaj, sem rekla "ste se smejali?" Pravijo: "oh, zaradi tistega Vašega članka sej veste, "Katerega članka?" sprušujem. Hitro sem v mislih vse dopise preletela, katere sem iz domovine poslala na Slovenca, pa nikjer nisem mogla nič tako smešnega najti. Uvideli so ga. Jerina, da ne razumem, pa so mi skušali pojasniti: "I sej veste, v tistem mesečnem magazinu, kako se mu že reče?" "V mesečnem magazinu?" "Jaz nisem nikomur nič v mesečnik pisala." "I ste, ste, saj ste podpisani s polnim imenom, Marija Blai, Severna Amerika." "Veste, tist člank", — so mi začeli mama župnikova po vrhniško zatrjevati — "kat pišeste, kako je tle Vaše mat križce delala po koledarji, ko je pismov pričakvala od očeta, pa kako ste Vi v peč lezl s svinjskim loncem" — ooh, kako bi se bla jaz rada tisto minuto v Ameriki znašla. — Seveda, moja mama so hoteli vedeti, kaj je vse to, in so tudi zvedeli. Urednik mesečnika "Duhovno življenje", ki izhaja v Bs. Aires, je bil ponatisnil moj članek iz Am. Slovenca, ter ga natisnil takoj na prvo stran. In — v Borovnici so naročeni na ta mesečnik, pa sem imela. Moja mama so si mesečnik sposodili, vse prečitali in hudi bili na mene, pa prav zares hudi. Med drugim so se hudovali: "Pomagej vendar ti men, bi človek vsaj prej vedu de ta prkazne vse zapiše kar sliši in vej, bi se človek vsej vedu mirkat, kuga reče. Al kuga bi zdej, ko bo že skor nazaj šlo. jest sem pa že vse rekla, kar mi je na mislu prišlo. — Oh, moja ljuba mamca, kako sem se jest takrat komaj smeja drždžala.

Za danes mora zadostovati, saj se mi je že itak pisanje zavleklo. Kmalu preneham nadelegovati, g. urednik; danes naj še voščim prav veselo božične praznike vsem mojim sopotnicam, znancem in prijateljem in borovničanom širom Amerike. Iskrena hvala pa tudi vsem tistim, ki so se odzvali na mojo prošnjo, in mi poslali za revne v Borovnici. Imena darovalcev in svote sledijo enkrat pozneje.

Najnovije vesti najdete v dnevniku "Am. Slovincu"!

Peleg pravega župana ima mesto Los Angeles celo število častnih županov in županji zlasti iz vrst filmskih igralcev. Gornja slika kaže, ko župan Bowron zaprisega novo tako "županjo", namreč filmsko igralko Glen-do Farrell.

ZA NAŠE GOSPODINJE

NI VSEENO KAKO KUHAŠ

Neki profesor medicine je med predavanjem vprašal svoje učence: "Kje začenja prebava?" in večina mu je odgovorila: "V ustih". Toda profesor jih je poučil, da so v zmoti, če tako mislijo, kajti prebava začenja že preden hrana pride do ust. Ona torej ne začenja šele v ustih, temveč že v kuhinji. Profesorja v trditve je bila v resnici pravilna, ker pridemo do vprašanja prebave že pri kuhi in pripravi hrane. V tem primeru torej marsikaj zavisi od gospodinje in one so v veliki meri odgovorne za zdravje članov svoje rodbine.

Ni namreč vseeno, če je kos mesa pripravljen na ta ali drugačen način. Kak kosček mesa bo bolj prekraven in zdravju koristnejši, če bo le zapol pečen, drugi pa bo ohranil več hranljivosti, če bo skuhan ali pražen. Že vonj pečenke deluje na naša čutila in izziva tek, s tem pa obeta že tudi dobro prebavo.

Pravtako ni vseeno, če so jajca malo kuhana ali pečena, če je krompir pražen ali napravljen kot pire, zabeljen z oljem, mastjo ali maslom. Neke vrste zelenjave bo našemu zdravju bolj koristila, če bo surova, druga pa, če bo kuhana.

Dobro pripravljeno hrano hitreje prebavimo in je bolj hranljiva. Razen tega si mora biti gospodinja svesta tudi tega, da dobro pripravljena hrana mnogo bolje vpliva na tek, če je jedilni pribor okusno postavljen, če je miza okrašena s cvetjem in če je hrana sama okusno razporejena v skledi. Lepo prigrinjena miza s čistim prtom in blestečim posodjem ni nikak luksusa, temveč je važno poglavje higijene in zdravja. Gotovo ste se že sami prepričali, da vam hrana mnogo bolj prijra, če je recimo pribor posrebrn namesto da je bil železen, če so bili postavljeni v toliki razdalji drug od drugega, da ste se mogli dovolj prosto kretati. Če spremlja okusno pripravljeno hrano še nasmešek okusno in v čisto oblečene gospodinje, tedaj vsem domačim hrana mnogo bolj prijra.

Vse gospodinje si torej morajo biti sveste svoje važne vloge.

FRIPRAVE NEKATERIH Krepka juha (italijanski način)

V plitki kozi zavri pol pajnta vinskega kisa pomešanega s prav toliko vode in par zrnč soli. V to vrelo tekočino ubij drugoga za drugim štiri sveža jajca, potegni kozo z ognja in pušti pokrito, da se beljaki strdijo, rumenjaki pa ostanejo še mehki. Vzemi na to jajca s penovko iz tekočine in če se je beljak razcefral, obreži, da bodo robovi gladki. Sedaj oprazi na olju ali na maslu dve na rezance zrezani zemlji, vlij v ognja varno skledo kvort močne goveje juhe,

položo vrh nje že prej pripravljena jajca, naloži na nje previdno oprazene zemeljne rezance, potresi z naribanim trdim sirom, pokapaj z raztopljenim presnim maslom in postavi juho v vročo pečico, da se dobro pogreje in se začne pri vrhu malenkostno rumeti.

Sočna pečenka z zelenjavami in vinom

Tri do štiri funte govejega mesa od križa ali notranjega stegna potolci, posoli ter prevleci s svežo slanino in kvašenimi kumarami ter trdno povij z vrčico. Deni v kozo dve žlici masti in ko je vroča, poveljaj v njej pečenko, da okrog zarumeni in zakrične, nato jo vzemi ven. V masti na zarumeni pol na koleške zrezane čebule, pol na koleške zrezane zemlje, par koleškov korenja, zelene, peteršilja in nekaj perutninskih ali telečjih jetr. Zdaj deni pečenko nazaj, prideni par klinčkov, pimenta, celega popra, oreščka in toliko belega vina, da je skoro meso pokrito; to dobro pokrij in pari dve in pol do tri ure. Medtem meso enkrat obrni. Ko je pečeno ga zreži in zloži na krožnik. Omako precedi, odstrani maščobo ter polij nekaj omake po mesu, ostalo pa daj v posebni skledici na mizo.

Nadevana klobasa

Kos tako imenovane pariške ali kake druge debele olupljene klobase podobne safaladi, zreži na četrt inča debele rezine, katere prepraži na masti da se škrujejo in napravijo obliko malih skledic, nakar jih vzemi iz masti in drži na toplem. Medtem zmešaj tri cela jajca z dvema žlicama kisle smetane, nekoliko soli in seseklanega zelene peteršilja ter napravi iz te tvarine na masti, ki je ostala od klobase, ne preveč gost jajčni podmet. Napolni z njim skledice od klobas, in zloži na parjeno zelje; lahko tudi na zeljnatu solato. Če hočeš naloži ob robu skledice še kosčke pečnega krompirja.

DENARNE POŠILJKE

nakazujemo po dnevnem kursu in prejemniki dobijo isto direktno na dom po pošti brez vsakega odbitka. Včeraj so bili naše cene: Za 100 Dinarjev.....\$ 2.50 Za 200 Dinarjev.....\$ 4.85 Za 300 Dinarjev.....\$ 7.20 Za 500 Dinarjev.....\$11.60 Za 1000 Dinarjev.....\$22.50 Za 2000 Dinarjev.....\$44.50 V ITALIJO: Za 50 Lir.....\$ 3.25 Za 100 Lir.....\$ 6.50 Za 200 Lir.....\$12.00 Za pošiljke v ameriških dolarjih je poslali: Za \$ 5.00.....\$ 5.75 Za \$10.00.....\$10.85 Za \$15.00.....\$16.00 Za \$25.00.....\$26.25 Vse pošiljke naslovite na: JOHN JERICHI 1849 W. Cermak Road, CHICAGO, ILL.

SPREOBRNJENJE

Januš Golec

Lepo ter hvalevredno je, če vidimo v hramu božjem v gorečo molitev zatopljen ženski spol. Spodbudna je v cerkvi moška pobožnost. Ganljivo je v svetišču zahvalno moleče obnašanje spokornika.

Pri nas tam doli ob Sotli ljudje niti verjeti niso hoteli, da bi bil romal Preglejev Pepič od Sv. Katarine v hrvatskem Zagorju k Mariji Bistrici. Vera v resnično poboljšanje poprej javnega bogokletneža je dobivala korenine ter rasla, ko je vse videlo in se uverilo na lastne oči, kako je klečal dolgi Pepič v farni cerkvi s povzdignjenimi rokami med deco pri glavnem oltarju in prejelam v prahu ponižnosti Gospoda pod podobo kruha vsako nedeljo ter praznik.

Saj Preglejev Pepič ni bila kaka lahkoverna ter emerikava žensčina, ne kak kričavi vižar pri romarskih procesijah, ne — doslužen — vojak, kleparski mojster, ki je bil daleč po svetu ter je priznaval, da mu je Bog nekaj, česar ni videl in ne čul, pop pa navaden ljudski slepar!

Je bil oženjen Pepa, a joj boljši polovici, če se je vrnil domov v objemu preobilne piñae! V takih slučajih je bila ženi rešitev pogeb vnaprej, sicer jo je stebel kakor hodno štrnjavo.

Preglej je bil iskan klepar za zvonike, stavbe in drobnarijo ali s strokovnim izrazom — galanterijo. Zaslužil je lepo, še več pa zapravlil v veseli družbi, ki je poslušala radevolje njegovo zagorsko samohvalo, kvante ter zabavljanje na vse, kar bi naj bilo več, nego dolgoletni Preglej iz Plaviča.

Taisti, ki so se zalivali z njegovim vinom, so ga hvalili; žena in treznejši so bili mnenja: Preglej je sam bognavaruj, katerega se je treba skrbno ogniti na daleč ter krog in krog. Prav so imeli oboji. Preglejev Pepič je bil eden od številnih predvojnih prikazni, ki so rade živele pri lahkem delu in zmernem zaslužku na veliki nogi in robantila na vse, kar se jim ni klanjalo do tal.

Tak je bil Pepa: lahkomiselna duša, ki je zagazila pri litru vina v surovost in bila prepričana, da plava visoko nad drugimi. Da bo obeležena Preglejeva slika točno ter jasno, bodi povedano: Pepa je bil uprav v slovenskem smislu eden onih številnih liberalcev ali naprednjakov, katerim je bil nekaj življenjski cilj: smešenje Boga ter Cerkve in klevetanje duhovščine.

Glejte, takle prosvitljene naenkrat poklekne med otročjad pri glavnem oltarju, kleče premoli celo sveto mašo in prejme sv. obhajilo! Pri pogledu na očitnega spokornika Pepiča se je vse čudilo, spraševalo: Odkod, zakaj in povrh še kar čez noč, ko ni bilo tedaj ne na hrvatski in ne na štajerski strani sv. misijona ali večjega božjepotnega romanja?

Pepič je čutil radevednost sorojakov na dno duše, a molčal o vzroku preokrenitve na pravo pot. Z vzhledom, ki je deloval stokrat bolj nego najbolj ognjevit misijonska pridiga, je hotel dokazati, da je in bo ostalo njegovo poboljšanje trajno.

Bog je tudi blagoslovil vidno Preglejevo spreobrnjenje. Poprej je delal in zaslužek sproti zapravljal; sedaj je ostajal sad njegovega dela doma v družini ter se razcvital v ljubezni do žene in v rastočem imetju.

Zatonila so leta, predno je potegnul eden od Zagorcev slučajno za pravi konec Preglejevega vozla. Mrkšev Halč iz Puš je letal kot mešetar za boljše vinsko kapljico po znanem vinorodnem Virštajnu. Po virštajnskikh gorcih so ga spraševali, če še živi oni zaviškasti Hrvat Pepič, katerega je otel čudežno slaboten in nedolžen otrok gotove — strašne smrti.

Že tudi pokojni Mrkšev Hala je znal povedati tole: Klepar Pepa iz Plaviča preko Sotle je pritrjeval nove strešne zlebe na precej visoko vilo vinograda g. Tomšiča v Virštajnu. Pri dobri piñaci in postrežbi se je pomudil pri gostoljubnem gospodarju dalje, nego je bilo potrebno radi dela. Preglej je Preglej in povrh še Pepič, je pač postavil rušt ali ogredje krog visokega poslopja za pritrditve zlebov površno v dobri veri, da njega bo že držalo.

Na jesen se je mudil Pepa v Virštajnu in je imel nekega popoldne opravka ob strehi pročelja vile nad brajdami in na najvišjem mestu. Kratki, a močni nalivi so ga prekinjali ono popoldne pri delu, katerega je namenil končati proti večeru, da bosta obhajala z gospodarjem "lkoč". Pepa se je vleklet po dolgi lestvi na vrh ogródja, stari Tomšič je odcokotal po vsled dežja slinasti ilovici v Olimje po meso in tobak. Komaj je prestopil klepar z lestve na rušt, so se po dežju zrahljani visoki podporniki sumljivo zagugali. Dokler je stal na sredini zgornje deske, je bila gugalnica uravnotežena. Pa Pepič Preglej je že visel tolikokrat za vrh z najbolj visokega zvonika, a ni se bal. Izpod podstresja boljšega vinskega hrama bi naj utekal kot zajec! Ni se zmenil za svareče pozi-

banje ogrodja. Posel ga je zval iz sredine proti desni k zadnjemu kavljju, katerega je hotel očuvati s pločevino proti rjavenju. Prestavil je nogo samo enkrat in že se je nagnilo za njim visoko ogrodje. Jedva je hlastnil po toliko duhaprisotnosti, da se je obdržal z obema rokama za žleb ter oni zadnji kavelj in že se je zrušilo pod njim podporno hlovdovje in ospeknilo seboj tudi lestvo. Cela ogrodna ropotaja se je razletela po vinogradu. Dolgi in precej težki Pepa je obvisel za žleb in kavelj med ostrešjem ter brajdami. Nad glavo neskončno nebo in pod seboj brajde z zaostrenim koljem. Če popustita žleb in kavelj, se bo nasadil na kolce in umiral počasi ter mučno kot Kristus na križu. Take in enake misli so spreletavale sicer neplašljivega Pepiča, ko mu je pošepnila že pojemajoča moč v rokah, da niso ustvarjene za držalo med nebom in zemljo. Bogznaj kedaj se zna vrniti gospodar, ki bi mu edini lahko pristavil dolgo lestvo in ga otel sigurne smrti. V brezupnem položaju je uprl Pepa oči proti nebu z božjim prestolom, katerega je preziral ter smešil v življenju. Pod seboj je zagledal pekel grozovite smrti! Kaj mu je preostalo družega, če ne Majka božja Bistriška. Trenutno ga je prešinilo ter prevzelo zaupanje v Marijino pomoč v največji sili in v zadnjih trenutkih. Zbral je vse moči in kriknil z glasom s smrtno se borečega: "Marija! — Pomagajte!"

Krik je zletel preko vrhov v grabe, odjeknil v praznino od par strani in se razgubil, kakor bi ne bil odposlan s poslednjimi močmi — — — Žleb in kavelj sta se že pripogibala pod težo navzdol in gozila vsak hip z utrganjem in s strašno pogibeljo — — — Pepiča je obvil smrtni znoj in je iskal komaj polglasno ter v šepetu pomoči pri Mariji Bistriški. . . Roke so se mu tresle od napora, kavelj je že bil domala zravnal in tedaj se oglašil spodaj pod brajdami nežen otroški glasek: "Stric, prisloni bom lestvo."

Fantek, ki je tičal v prvih hlačkah, se je spravljal nad dolgo ter težko lestvo, ki je bila za dvoje krepkih — moških rok. Iznad opolzke ilovice se je pričela lestva dvigati pod rokami otroka in je prilezla čudežno obupanemu pod nogo.

Pepič, začutiljši pod seboj oporo, je stopil trdno na klin in se oddahnil globoko. Z obema rokama se je oklenil lestve, zbral že razbežane moči in bil že tedaj uverjen, da mu je poslala pomoč Marija Bistriška. Z molitvico najtoplejše zahvale v sreču in na ustnicah se je spuščal počasi navzdol, da bi objel rešilnega angela v podobni otroka. Ko je stopil na tla in se ozrl po fantku, nikjer žive duše — — —

Hipno se mu je zazdelo, da je dosanjal doživljaj smrtnega strahu in odrešenja, pa mu je obvisel pogled na porušnem ogredju ter ga poučil o prebridki in čudežno prestani istini! Otroka, onega dečka, ki mu je pristavil lestvo, nikjer in — nikjer!

Zgrudil se je Preglejev Pepič na mokra tla in prisegel poboljšanje za celo življenje. Tudi gospodarju Tomšiču je bila in ostala uganka: Čigav bi naj bil dečko in odkod bi naj bil priteknel na samo en klic?

Približno tako je tolmačil spreobrnjenje Preglejevega Pepiča Mrkšev Mihal. Preglej sam je molčal, kedaj in na kak način je popostal dosmrtni doznik Majke božje Bistriške. Njegova glasno pridigajoča bogoljubna dejanja so kazala vsem, ki so poznali Pregleja prej ter pozneje, kako nerazumljiva in čudovita so pota božje previdnosti.

NEPRIJETNA ZMOTA

K domači prireditvi veletrgovca Ceesnika so povabili tudi upokojenega starega generala in ga posadili za mizo med gospodični Elizjo in Elvirjo.

Obe generalovi mladi sosedji sta bili zelo prijazni in sta ponudili generalu sladkorčke. General, prijazen, kakor je bil, je od vsake vzel po dva kosa.

Domača gospodinja je to opazila in vprašala generala, ali ima morda kaj potomcev. General, ki je slabo slišal, je menil, da ga gospa povprašuje po sladkorčkih, pa je prijazno odgovoril: "Da, imam jih, dva od gospodične Elizje in dva od gospodične Elvirje."

NA ŽENITOVANJSKEM POTOVANJU

Mlada zakonca sta na ženitovanjskem potovanju in sedita v gostilni. On vzhiceno: "Zdaj sva naposled ena oseba."

Ona: "Da, dragec, toda obed naroči za dva."

PRED SODNIKI

Sodnik: "Obtoženec je obsojen na dosmrtno ječo!"

Obsojenec: "Gospod sodnik, lepo . . ."

Sodnik: "Nobene besede več! Sicer vam dodam še dve leti!"

Tovarna novega človeka

POSLOVENIL LEOPOLD STANEK

MARUSJA SE JE ZASTRUPILA

Mesec je priplaval izza oblakov, ljubi mladi mesec... Marusja leži zastrupljena v čakalnici na kliniki. Marusji je ugajal pred nedavnim časom brhek, mlad mož s položčenimi brki. Vanja mu je bilo ime in bil je monter, vendar po duši Francoz — imenovali so ga inženir "Jean". In vedno znova ji je razlagal:

Strašno filistrstvo, če za prazen nič ostaneš devica.

Našla sta se, ljubila sta se, a kmalu mu ni bila po volji; dognal je, da je perilo pri Lalji lepše. Nesrečni Marusji pa je rekel kot gentleman:

Strašno filistrstvo, če takoj misliš na poroko.

Natančno čez štirinajst dni je pustil Marusjo, zato ker so njeni čevlji bili slabše vrste. Za čevlje potrebuješ mnogo denarja, a ona ga je imela le malo; zato si je kupila za pet kopejk strupa. Končano je življenje kratko, izpila je kupo smrti; Marusja leži v grobu, z rdečo ruto na glavi.

Oster veter je potegnil in obenem se je vršilo v jačejki o tem predavanju.

Ko je tovariš Vladimirov pesem do konca prebral, je skomizgnil z rameni: "To je vendar znana pesem Majakovskega, ki smeši malomeščanstvo!"

"Ne, ne, to nikakor ni tako preprosto!" je ugovarjala tovariš Mironova. — "V tej pesmi je položaj sovjetske žene prikazan v zelo nevarni luči. Poglejte, prosim, to vrstico: najprej pravi, da je malomeščanstvo, in potem, ko je dosegel svoj cilj, gre mirno k drugi, ki ima lepše perilo in čevlje, in jo odpravi z besedami... da, s prav istimi besedami, katere mi je takrat rekel moj, zaradi česar... zaradi česar... no da, saj veste, zakaj sem takrat prišla v kaznilnico."

Povesila je glavo; spomin na njen zločin jo je moral zelo vznemiriti. Čez nekaj časa je zopet dvignila glavo:

"Sele potem, ko sem postala komunistka, sem spoznala, kakšen zločin sem napravila, potem šele sem razumela, da je ljubezen svobodna, da nimam nobene pravice zahtevati od njega večne ljubezni. Ljubezni v tem meščanskem pomenu za komunista sploh ne sme biti, temveč le tovarištvo. Toda žal, za to moramo ljudi šele vzgojiti! Poglejte si tukaj, kako so okuženi s to meščansko šaro! Le berite!"

Tovariš Vladimirov je začel sedaj brati

na drugi strani; bila je tako zamazana, da je le s težavo razbral že itak težko čitljiv besednjak:

Le, no se s svojimi srci, potražimo na nebo, in z grenkimi solzami bomo omehčali Kristusa.

Naj Stvarnik nas vse pouči,

kako z njegovim duhom ozdravimo si duše! Mnogo krivic nam pošilja, o Pastir, ta svet; zato pošlji varstva nam slabotnim!

Obrnite se vsi na Kristusa, Rešenika, On nikogar ne odklanja, sprejema prošnje, dviga padle...

V tem tonu je šlo dalje. Tovariš Vladimirov je obledel. Tu je bil sedaj Kristus, zoper katerega se je boril. Iztegnil je svoj roko proti njemu!

Tovariš Vladimirov je pričel brati neko drugo pesem:

Kako dolgo trajajo ure, v katerih ne vidim Kristusa. Vse cvetlice so brez barve, poln žalosti je vsak kraj...

Divje je listal dalje, dokler ni prišel do neke vrste katekizma:

Kakšen človek si? Človek božji sem. Zakaj pripadaš Bogu? Ker Ga molim in se z molitvijo očičujem. Ali imaš dušo? Da, dušo imam. Kaj je duša? Duša je podoba božja. Brez česa ne moreš priti k Bogu? Brez čiste vesti...

"Za vraga, odtod torej prihajajo ta prokleta vprašanja o vesti!" je zavpil tovariš Vladimirov in gledal pri tem brez moči Mironovo.

"Berite tukaj!" je rekla, in tovariš Vladimirov je bral:

Blagoslovi nas, očka, da bomo hodili v svetem krogu, da bomo našli Sinu božjega...

"Kaj naj to pomeni? Ne razumem..." "To ne pomeni nič drugega, kot da so šli naši 'novi ljudje' k razkolnikom."

Dolgo je tovariš Vladimirov nemo sedel in gledal mlado komunistko. Zaradi izraza globoke, resnične žalosti, ki je ležal v njenem obrazu, je bil sicer grdi obraz deklice videti lep. V njenih očeh je zatrepetalo in pokazale so se solze.

To bi bila žena zame, se je v tovarišu Vladimirovu zdajci porodila misel. Skupaj z njo bi se dalo lepo bojevati! Misli tako kot jaz in ima iste ideje, medtem ko Tanja...

(Dalje prih.)

"Amerikanski Slovenec" in "Novi Svet" sta lista, brez katerih bi ne smela biti nobena slovenska družina!

23 LET IZKUŠNJE
Pregleduje oči in predpisuje očala
DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure vsak dan od 9. zjutraj do 8:30 zvečer.

Sameumor s strupom

To je, kar napravi samozastrupitev. Zakaj bi se zastrupljali vsak dan z nabi-ranjem nesnage, dočim lahko to izperete z čisto, naravno studenčino vodo. Mineralne vode so priporočane od zdravnikov pri zdravljenju zastrupljenega stanja, katerega povzročajo nepravilno izločevanje. MIAMI PARK SPRING MINERAL WATER je popolna zdrava voda, ki se jo nataka v steklenice pri studencu. Telefonirajte nam za en zaboj. — DEARBORN 9615.

MIAMI PARK SPRINGS, Inc.
10 So. La Salle, Chicago, Ill.

ŠPIRITIZEM! OKULTIZEM! HIPNOTIZEM!

Mnogi so in med temi morda vi, ki še nikoli niste slišali pojasnila o temu.

NOVI SVET

začne prinašati v januarski številki in potem dalj časa razpravo o "ŠPIRITIZMU", "OKULTIZMU" in "HIPNOTIZMU" izpod peresa DR. JANKO ŠIMENCA iz Ljubljane, ki že nad 20 let proučuje te nauke.

Naročite si takoj mesečnik "Novi Svet", ki stane za Ameriko letno \$2,00; za inozemstvo pa \$3,00 in obogatite svoje znanje o gori omenjenih predmetih.

Zelo važne članke

bota objavljala v "Novem Svetu" skozi celo leto 1939. slovenska zdravila:

DR. R. P. ZALETEL, zdravnik in kirurg, o splošnih in drugih raznih bolezni.

DR. JAMES W. MALLY, zobozdravnik, pa o zobozdravstvu. Zanimive ertice in razni poučni članki bodo v vsaki številki.

Naročite si "Novi Svet" sami in opozorite nanj tudi svoje prijatelje in znance!

Naročnino sprejema:

NOVI SVET

1849 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

Telefon v uradu:
Plaza 4610

Telefon v rezidenci:
Hyde Park 6410

RUDOLPH P. ZALETEL, M. D.

SLOVENSKI ZDRAVNIK IN KIRURG

Urad v Hyde Park in Kenwood National Bank Bldg.
Sobna šte. urada 516

1525 East 53rd Street, Chicago, Illinois

Ordinira vsak dan od 1 do 5 popoldne in od 6 do 8 zvečer.
Ob sredah in sobotah po dogovoru.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGO

Louis J. Zefran

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN!

— Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in ženitovanja.
Mrtvaška kapela na razpolago brezplačno. — Cene zmerne.

Pisano polje

J. M. Trunk

Zopet — ruska zagonetka

Večkrat sem že zapisal, da bi me iz srca veselilo, ko bi le mogel priti do tiste "vere", kakršno imajo vsaj okoli "Napreja" in še drugje o slovanski moči sedanje Rusije. Saj veste, kako je zdaj med Slovani. Čehi so šli, v Jugoslaviji se niso ganili, Poljaki so šuntali, da jih je moral sam Hitler krotiti, in ker jim je prišlo — bogsigave kako — v poljske glave, da so nekaj prijazno pogledali proti Moskvi, je Hitler tudi že nad njimi. Baje Slovani samsile v Rusiji niso ogroženi, drugim Slovanom pa pomagajo bolj v toplem zapečku. Ampak vse pride baje jutri, ko bi me vsaj zlomek mogel potrditi v taki "veri", in ne le v slovanski veri pri Rusiji, temveč tudi še v "veri", da je v Rusiji vse O. K., da je tam svoboda, demokracija, napredek, progres, dosti jesti, kakor je dela, v "veri", da je tam že zdaj pravi raj, ali ga vsaj odpirajo za jutri. Res bi se še zlomek ne branil preveč, ko bi me mogel v tem rusko-rajskem "verovanju" potrditi in potrditi. Ampak dozdam sem pri ti

"veri" popolen ateist, in če se ne izpremeni, da zadobim to "vero", bom lahko kot grd ateist še frdaman vsaj pri gospodu okoli "Napreja", in frdaman najmanj v kak rdeč pekel, ker v pravi pekel tam pri "Napreju" menda ne verujejo. Pri "Napreju" malo poštrigajo Rev. Coughlina, ko ga hvali menda sam Hitler in mora to komunistu res že prese-dati, in pri tem štrigljanju pride še moja malenkost poleg, ne vem, kakšen "duh" jih je moral prijeti ali navdihniti, pravijo pa: "Poklicni tovariš ali ne diši to hudo po neki ruski robi? Gospoda J. M. Trunka, father Coughlin..." in potem sledi štriglarija, pri kateri k vsi sreči padem jaz "skoz", in jih dobi le "tovariš" Coughlin.

Nič na tem ali ničevu. Pravijo pa tam pri "Napreju" o — Rusiji, in tu smo pri zagonetki: "... na 'komunizem', ki ni zavzel s silo nobene pedit zemlje tuje, ki ni podjarmil nobenega naroda, ki ne organizira pogromov in požigov židov in katoličanov, ki ne pripravlja vojne (kaj utegne poreči Vorosilov vsaj pri — armadi??), temveč, ki se bori za mir (zato čepijo za pečjo!)... Izostalo je le, da je tam najdemokratično in sploh svobodno in lepo in krasno, kakor zapisujejo to pri drugih prilikah.

V isti številki piše J. Planton iz Johnstowna, Pa.: "Danes pa je drugače. Sovjeti, katerim so socialisti prerokovali smrt v par mesecih in pozneje v par letih, živijo in so postali močni, položaj ljudstva se v sovjetski državi popravlja iz leta v leto, sovjeti napredujejo v vseh ozirih..." Lahko bi navedel samo iz iste številke še več takih krasnih reči o Rusiji. Človek bi mislil, da morajo taki "verniki" kar kopneti po trenutku, da bi tudi oni mogli prestopiti meje tega raja in biti deležni vseh teh svobodščin in dobrot, po katerih že zdaj cedijo debele sline. Čemu taki pisujoči in koprneči "verniki" cedijo le sline in tako krasno pišejo, pa se jim prav nič ne mudi, da bi čim prej prestopili prag tega raja. je njih zadeva, ker v osebnosti se ne vtikam.

Ampak dvojno robo imam na rokah, in ta me meša, da sem o Rusiji dozdam zakrknjen ateist. "Od vseh strani te bodo stiskali... tvoje otroke pomandrali v tla..." tako je bilo rečeno in se je izpolnilo nad Jeruzalemom, nad tedanjimi Judi. Vsaj v Nemčiji se to zdaj ponavlja. Judje ne vejo, kako in kam. Sicer se mnogi zanimajo, posebno pri nas v Ameriki pišejo, govorijo po radiju, kličejo domu celo poslanka, brusijo prav meč, ampak tudi glede Judov sedijo tam v Rusiji mirno za pečjo in kvečemu hodijo gledat parade. Puzzling. Tupatam mogočno zagrmijo v Moskvi, da hočejo pomagati vsem stiskanim in vsemu svetu in jih rešiti in osvoboditi, ampak zdaj je v Moskvi vse zmznjeno. Well. Vsaj od strani Judov ni prav ničesar videti, da bi cedili sline po Rusiji, kakor nekoč pri piskrih v obljubljeni deželi. Na južni ali severni tečaj bi šli, v Rusijo... ničesar ni slišati.

Ali so Judje z menoj vred zakrknjeni ateisti glede "rajske" robe? To bi bila pristno njih zadeva in za moj namen ni tako važno. Drugo je važno.

Prav naši "liberalni" krogi tja do najvišjih vladnih mest ne morejo dosti Rusije prehvaliti radi — največje demokratične robe, kjer ni niti trohice nobene racialne diskriminacije, ni nobenih takih grdih predsodkov. Kak antisemitizem, bodisi iz resnih ali verskih motivov, je nemogoč po pojmi humanitarnega sovjetskega režima in sistema. Pravi Sovjeti so pred časom hudo hvalili uzorno pristno judovsko republiko Biro-Bidjan tam v Sibiriji, ki naj bi bila že pred nemškimi preganjanjem za Jude moderen Kanaan. Nazisem in vsa njegova dela so taboo v komunistični Rusiji. Ampak.

V Moskvi vlada grobna tišina, da bi sprejeli kakega preganjence in ga naselili na obsežnih planjavah kje, ki so silno bogate na vsem, kjer vlada in deluje nova ekonomija, da je vsega dosti, kjer se odpira delavstvu pravi raj in so prava nečesa za vse preganjane in stiskane. Dočim je "judovski problem" v mnogih deželah prav na pravem mestu, dočim drugje o tem pišejo, govorijo, debatirajo, diskusirajo, propagirajo, ropotajo celo z mečem, se oborožujejo... je v Moskvi, kakor na luni, vsi tiho in mirno, kakor bi na svetu ne bilo nobenega Juda. Tam v Moskvi ni nobenega "judovskega problema", kvečemu se tam zdaj v teh dneh, kakor javljajo sami svetu, zanimajo za to, da se ruska mladina hudo zanima za naš "jazz-music", ali pa vsaj drugi poročajo od tam, da so "likvidirali" oboževalnega ljubljence ateistične mladine, Kosaryevega, in ga poslali čakati ne večno ustajenje, dasi sami na to ne verujejo, in še za kake plenice se tam zanimajo, ker jih primanjkuje.

In še nekaj. Tudi Anglija ali Zedinjene države se ne zanimajo, da v Moskvi ni zanimanja, kar je enako — puzzling. Pa pravijo, da v modernih časih ni nobenih skrivnosti.

Well. Druga roba, da ne morem iz ateizma pri Rusiji, je tale.

V Madridu ali Barceloni "odpuščajo" prostovoljce. Hudo izgleda, da jih le nekam suvajo. Tudi pri nas kličejo: dajte, dajte, darujte, žrtvujte. Ali je vse šlo za šampanjec in črne oči? Ni to. Drugo je vse sili sem v kapitalistično Ameriko, ampak nihče niti ne misli na brezkapitalistični raj tam v Rusiji.

Pratike

Našim čitateljem sporočamo, da smo prejeli zalogo

Pratik za leto 1939,

in sicer obe vrsti

Blaznikovo

kakor tudi

Družinsko

Obe vrsti ste zelo zanimivi in ju krasno številko lepših slik. Naročite si jih takoj, dokler ne poide zaloga.

Vsak komad stane 25 centov

Naročajo se od:

KNJIGARNA
AMER. SLOVENEK
1849 West Cermak Road,
CHICAGO, ILL.

PO DELU IN TRUDU STE POTREBNI ZABAVE

ZAPOMNITE SI SLEDEČE STIRI TOČKE:

1. Podpisani vodim že več let dobro urejeno gostilno. — Točim vedno sveže pivo, vse vrste vina, žganja in likerje.
2. Za poletno sezono imam krasen vrt sumaj, kjer se lahko odpočijete v hladni senci, ali pa ob hladnih večerih.
3. Na vrtu imam prostor za balinjanje, kjer človek najde mnogo zabave ob prostem času.
4. V moji gostilni dobite vedno domači lunč (prigrizak).

Se priporočam vsem!

Martin Ivanšek

(SLOVENSKA GOSTILNA)

Telefon Canal 9713

1759 West Cermak Rd., Chicago, Illinois